

Nr 12.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående räntefri försträckning åt telegrafjästemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm; given Stockholms slott den 12 januari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Borell anför:

Telegrafverkets tjänstemän hava å ett flertal orter bildat s. k. skatteinbetalningskassor i syfte att söka i största möjliga utsträckning underlätta och ordna personalens skatteinbetalningar. Telegrafstyrelsen har ansett dessa kassor värda att understödjas särskilt med hänsyn till önskvärdheten av att verkets avlöningskassor måtte befrias från det tidsödande arbete, som föranledes av den beträffande vissa tjänstemannagrupper i stor utsträckning förekommande införseln i lön för ogulden skatt. Något kontant bidrag till kassornas förvaltning har likväl icke ifrågakommit. Däremot har det syntts

angeläget att sätta dem i stånd att övertaga betalningsansvaret för i avlöningskassorna ineliggande införselbevis och såmedelst möjliggöra att de befattningshavare, som mest vore i behov av skatteinbetalningskassornas tjänster, värvades som medlemmar. Telegrafstyrelsen ifrågasatte därför år 1923, att sistnämnda kassor skulle för sådant ändamål erhålla räntefria lån av telegrafmedel, att successivt återbetalas i den mån medel inflöte genom avdrag å vederbörandes avlöningar. Början borde därvid försöksvis göras med den ojämförligt största av kassorna, nämligen den i Stockholm.

Efter av Kungl. Maj:t i proposition, nr 148, till 1924 års riksdag under punkten 2 gjord framställning i ämnet medgav också riksdagen (skrivelse nr 199), att telegrafstyrelsen finge av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 35,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm. Riksdagen uttalade emellertid därvid, att lånet icke borde lämnas på längre tid än fem år, varunder det borde successivt återbetalas, samt att frågan om en eventuellt erforderlig utsträckning av denna tid borde underställas riksdagens prövning.

Skatteinbetalningskassan i Stockholm erhöll sedermera, mot avlämnande av vederbörlig skuldförbindelse, ett belopp av 35,000 kronor såsom lån för en tid av fem år, räknat från och med den 1 juli 1924.

En avsevärd del av detta belopp kunde emellertid redan efter kort tid återbetalas. Då försöket befunnits slå väl ut, i det att ett betydande antal försumliga skattebetalare inträtt som medlemmar i kassan, ansåg telegrafstyrelsen, att det till styrelsens disposition ställda beloppet borde, i den mån det bleve obehövt för kassan i Stockholm, få under den fastställda tiden av fem år utlämnas som lån till skatteinbetalningskassor även å andra orter. Förslag härom förelades också 1925 års riksdag (prop. nr 26 punkt 2) och vann riksdagens bifall (skrivelse nr 82). Med stöd härav har telegrafstyrelsen — inom ramen av det ursprungligen medgivna lånebeloppet å 35,000 kronor — tilldelat telegraf-tjänstemännens skatteinbetalningskassa i Göteborg ett lån å 10,000 kronor och motsvarande kassa i Norrköping ett lån å 5,000 kronor. Båda dessa lån hava sedermera i sin helhet återbetalats och ytterligare försträckning till dessa kassor läser icke ifrågasättas.

Skatteinbetalningskassan i Stockholm däremot disponerar ännu en mindre del av sitt ursprungliga lånebelopp. Den av riksdagen fastställda tidsperioden av fem år för lånets tillgodonjutande utlöper under år 1929. I skrivelse den 26 september 1928 har emellertid *telegrafstyrelsen* framhållit önskvärdheten av att möjlighet beredes denna kassa att fortfarande komma i åtnjutande av räntefri försträckning av telegrafmedel.

Rörande skatteinbetalningskassans i Stockholm hittillsvarande verksamhet inhämtas av styrelsens framställning bland annat följande.

Antalet medlemmar i kassan hade vuxit från 323 året närmast före lånets erhållande till 1,282 under år 1928; de förmedlade skatteinbetalningarna hade under samma tid stegrats från omkring 112,000 kronor till över 348,000 kronor. Under de sista sju åren hade kassan erlagt över 131,000 kronor i restförda skatter. Härigenom hade avlöningskassorna befriats från besväret

med införsel förordnanden till samma belopp. Vinsten hade emellertid i verkligheten varit mångdubbelt större, ty i och med att kassan samtidigt övertagit betalningen av löpande skatter hade ny införsel för obetalda skatter, som eljest ofelbart undan för undan följt, icke behövt förekomma. För medlemmarna hade kassans övertagande av betalningen medfört den fördelen, att utgifterna för skatt blivit jämförelsevis mindre kännbara. De restförda skatterna hade sålunda fördelats på så lång tid, att det fått dröja ett år och undantagsvis ända till två år innan kassan tagit igen hela sitt utlägg. Kassan hade även i särskilda fall, såsom då en medlem iråkadt sjukdom och hans inkomster icke stått i proportion till de nödvändiga utgifterna, förskottat jämväl löpande skatter.

Till stöd för sin framställning om fortsatt försträckning till kassan anför styrelsen vidare.

Det hade icke varit möjligt för kassan att under den första låneperioden helt ordna skattebetalningen för den telegrafverkets personal, som i Stockholm lyfte sin avlöning. Kassan hade nämligen måst vakta sig för att åtaga sig större förbindelser, än den under alla omständigheter kunde infria, eller utsätta sig för förluster, som kunde äventyra fullgörandet av lånets återbetalning inom utsatt tid. Mot lånetidens slut måste kassan givetvis också ledas av tanken på lånets återbetalning. Av sådan anledning disponerade kassan för det dåvarande icke större del av lånet än omkring 9,800 kronor.

Beträffande vissa grupper av befattningshavare hade kassan under den gångna tiden nått sitt mål. Sålunda hade vid avlöningskassorna i styrelsen samt å Stockholms telegrafstation införsel förordnandena praktiskt taget upphört. Men bland telefonisterna å telefonstationerna samt linjearbetarna, tillhörande fjärde linjedistriktet, återstode ännu mycket för kassan att uträtta. Kassan hade till en början ansett sig nödsakad att med en viss försiktighet rekrytera medlemmar bland de mindre fast anställda linjearbetarna. Då försöket även bland dem utfallit lyckligt, vore det emellertid kassans avsikt att för framtiden lägga sig särskild vinn om denna grupp av telegrafverkets befattningshavare.

Antalet vid telegrafverket anställda personer, vilkas avlöning utbetalades i Stockholm, uppginge till 4,590. Medlemmarna i skattekassan utgjorde 1,282 stycken. Även om man frånräknade ett icke obetydligt antal avlöningstagare, vilka kunde antagas ordentligt fullgöra sin skatteskyldighet utan att tillhöra skattekassan, vore det uppenbart, att ännu årtal komme att åtgå, innan kassan kunde förvärva så många nya medlemmar, att införsel förordnandena vid avlöningskassorna upphörde eller nedbringades till ett minimum.

Inneliggande införsel förordnanden avsåge vid fjärde linjedistriktet ett belopp av omkring 20,000 kronor och vid telefonstationen i Stockholm omkring 7,000 kronor. En förutsättning för att kassan skulle kunna medverka för nedbringande av dessa betydande belopp vore, att kassan fortfarande finge komma i åtnjutande av ett räntefritt lån från telegrafverket, vilket lån syntes lämpligen böra sättas till 20,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts har telegrafstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att styrelsen finge under en tid av ytterligare fem år, räknat från och med den 1 juli 1929, använda ett belopp av högst 20,000 kronor att i form av räntefritt lån tillhandahållas Stockholms telegraftjänstemäns skatteinbetalningskassa.

Departements-
chefen.

Resultatet av de försök med räntefria försträckningar till telegrafstjänstemännens skatteinbetalningskassor, som jämlikt riksdagens medgivande gjorts, måste sägas hava i stort sett motsvarat förväntningarna. Sålunda var exempelvis tidigare i Göteborg icke mindre än hälften av den till 500 personer uppgående personal, bland vilken därvarande kassa verkar, nästan regelbundet besvärad av införsel i lön för ogulden skatt. Det kassan lämnade lånet har emellertid möjliggjort, att praktiskt taget samtliga dessa försumliga skattebetalare kunnat värvas som medlemmar av kassan, och härmed hava införsel-förordnandena så gott som fullständigt försvunnit.

Vad Stockholm beträffar hava, såsom telegrafstyrelsen anført, avsevärda belopp i restförda skatter kunnat tack vare det medgivna lånet gäldas och skattebetalningen för ett stort antal befattningshavare därigenom för framtiden ordnas. I sin mån belysande för åtgärdens gynnsamma verkningar är också, att enbart vid avlöningskassorna för Stockholms telefonstationer antalet avdrag å lön på grund av införsel minskats från 2,612 för skatteåret 1923/1924 till 1,589 för skatteåret 1927/1928.

Den sistnämnda siffran visar emellertid, att ännu mycket arbete återstår, innan Stockholmspersonalens skattebetalningsförhållanden ordnats på tillfredsställande sätt. Särskilt inom de stora personalgrupperna telefonister och linjearbetare är införselssystemet alltfjämt synnerligen utbrett. Enligt inhämtade upplysningar äro av de omkring 2,000 telefonisterna i Stockholm endast 510 medlemmar i kassan, och bland de nära 600 linjearbetarna är medlemsantalet ännu allenast 171. Beträffande sistnämnda personalgrupp har kassans ledning dock, såsom ovan antytts, hittills med flit framgått med viss försiktighet.

Såväl med hänsyn till personalens eget bästa som också för beredande av lättnad i arbetet hos avlöningskassor och uppbördsmyndigheter synes det angeläget, att skatteinbetalningskassan fullföljer sin strävan att vinna nya medlemmar. En väsentlig förutsättning härför är emellertid, att kassan genom fortsatt lån blir i tillfälle att förskottera resterande skattebelopp.

Jag anser mig därför böra tillstyrka telegrafstyrelsens hemställan om be- myndigande att för ännu en tidsperiod av fem år bereda skatteinbetalningskassan i Stockholm försträckning av telegrafmedel. Mot det föreslagna beloppet, 20,000 kronor, synes intet vara att erinra.

De närmare villkoren för lånets åtnjutande torde alltfjämt få bestämmas av telegrafstyrelsen. Av vikt är givetvis därvid att tillse, att styrelsen erhåller möjlighet till kontroll över medlens användning.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att telegrafstyrelsen må under en tid av fem år, räknat från och med den 1 juli 1929, av tillgängliga medel disponera ett belopp av högst 20,000 kronor att i form av räntefritt lån till-

handhållas telegrafjänstemännens skatteinbetalningskassa i Stockholm.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.
